

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: a fás szárú növények védelméről szóló új önkormányzati rendelettervezet második olvasatban történő tárgyalása

Tisztelt Képviselő-testület!

A jelenleg hatályos, fás szárú növények védelméről szóló 58/2018. (XII. 17.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) megalkotásáról mintegy hét évvel ezelőtt döntött a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testülete.

2024. október 1-jén lépett hatályba a települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tzir.), amely a korábbinál komplexebb, a települési zöld- és szürkeinfrastruktúrát, egyúttal az ökoszisztéma szolgáltatásokat egységesen kezelni kívánó jogszabály, egyúttal fontos részét képezi a fás szárú növények védelmére vonatkozó szabályozás is.

A Tzir. 14. § (1) bekezdése értelmében a környezetvédelmi államigazgatási hatáskörben a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosi kerület jegyzője és a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyző látja el a (2) bekezdés szerinti zöldfelületi hatósági feladatokat.

A fenti szabályoknak megfelelően az új rendelettervezet kiindulási alapja továbbra is az, hogy a jegyző nem közhasználatú területen a fák, közhasználatú területen a fás szárú növények tekintetében környezetvédelmi államigazgatási hatáskörében dönt a kivágási engedély kiadásáról, melynek keretében előírja azok szükség szerinti pótlását.

A Képviselő-testület 2025. december 11-ei ülésén tárgyalta első olvasatban a rendelettervezetet.

A testületi ülésen és az azt megelőző bizottsági üléseken elhangzott képviselői javaslatok alapján a tervezet második olvasata egyebek mellett az alábbi változtatásokat tartalmazza a decemberi ülésen tárgyalt első olvasat szövegéhez képest:

- A rendelettervezet a lombos és örökzöld fák mellett a gyümölcsfákat is bevonja az engedélyköteles körbe, azaz a gyümölcsfák kivágásához is a jegyző engedélye szükséges. Ugyanakkor e rendelkezés hatályba lépésének időbeli eltolása indokolt, elegendő időt hagyva az új előírás kommunikációjának, egyúttal a gyümölcsfák pótlásának szabályai is további pontosítást igényelnek.
- A tervezet második olvasata nem tartalmazza az örökzöldekre vonatkozó külön előírást, a fakivágást egységesen 10 cm törzsmérő felett teszi engedélykötelessé.

- Közhatalmatú területen álló megtartandó fa esetében a rendelettervezet a fa védelmét és egészséges életkörülményeit biztosító előírásokat határoz meg.
- A lakosság informálását szolgálná az az előírás, mely az első olvasatú tervezetben is benne volt, hogy közhatalmatú területen lévő fa kivágása esetén a fán vagy a fa közvetlen környezetében az elsőfokú hatóság közérthető formában kihelyezi a fa kivágását megalapozó szakértői véleményt. Képviselői javaslat volt, hogy ez magánhasznaltatú ingatlanok esetében is legyen kötelező. Erre tekintettel került bele a tervezetbe, hogy jelentős mennyiségű vagy értékű fa kivágásának engedélyezése során a hatóság (a jegyző) magáningatlanok esetében is előírhatja a fakivágási engedélyben, hogy a használó az engedély számát, a fakivágás okát és a fakivágási engedély véglegessé válásának dátumát tartalmazó adatlapot az érintett ingatlanon, közterületről jól látható módon kifüggeszse. A jelentős mennyiség mértékét esetről esetre, az ügy valamennyi körülményére tekintettel lehetne majd megállapítani.
- Elkerülendő az általános tavaszi metszési munkák költség idősokra vonatkozó tilalmát, a tervezet meghatározza a fa jelentős mértékű visszavágásának fogalmát, amely nem minősül kertészeti munkának, hanem a fa bármely részének (lombkorona, törzs, gyökérzet) olyan mértékű visszavágását vagy rongálását jelenti, amely a fa további növekedését megakadályozza. A költség idősokat érintő korlátozások a fák kivágása mellett erre az esetre is vonatkoznak.
- Egyértelműbb lett a tervezet, hogy a 11. § (1) bekezdés b) pontja a nyilvánvalóan elhalt fákra vonatkozik.
- A tervezetben egységesítettem az élet-, testi épség vagy vagyonvédelmi ok fogalmának használatát.

A rendelettervezettel kapcsolatos további vizsgálatok során az előterjesztői elképzelés módosult a fa és a cserjepótlás mértékét illetően. A pótlás mértéke ennek nyomán egységesen a kivágott fa törzsátmérőjének 150%-a, illetve cserje esetében a cserjével borított terület 150%-a. A mérték a kivágás jogszerűségére tekintet nélkül egységes, ez a szabályozás van ugyanis összhangban a Kúria döntésével, mely alapján a fapótlás mértékének meghatározása nem válhat szankcióvá. A pótlás mértékének meghatározása a kivágásra kerülő fás szárú növényállomány nagyobb ökológiai értékének figyelembevételével történik, tekintettel arra, hogy a meglévő, idősebb és nagyobb törzsátmérőjű faegyed, faállomány, illetve cserjével borított terület jelentősebb lombkorona-mérettel, illetve zöldtömeggel rendelkezik. Az ökológiai értékét többek között a zöldtömeg és lombkorona árnyékolása, por- és széndioxid-megkötő, valamint párologtatási képessége adja. A pótlást tehát csak a nagyobb ösztörzsátmérőnek megfelelő mennyiségű ültetendő fa, illetve a nagyobb területen telepített cserje által biztosított lombtömeg tudja biztosítani. Ennek megfelelően a rendelettervezetben már nem szerepel az engedély alapján végzett kivágás esetére vonatkozó pótlási mérték.

A rendelettervezet első olvasatban történt tárgyalását követően a jogellenesen kivágott, megcsontkított, elhanyagolt fás szárú növények tekintetében az ilyen magatartást tanúsítókkal szembeni szankciók alkalmazhatóságának felülvizsgálata is megtörtént. Ahogyan azt a rendelettervezet első olvasatban tárgyaló előterjesztésben is bemutattam, a Tzir. hatályba lépése óta a fővárosi kerület jegyzője – mind a közhatalmatú, mind a nem közhatalmatú területek tekintetében – környezetvédelmi államigazgatási hatáskörben látja el a zöldfelületi hatósági feladatokat a fás szárú növények kivágásával és a pótlásával

kapcsolatban. Erre tekintettel a jogsértések szankciójára a korábbi gyakorlattól eltérő rendelkezések irányadóak.

A Tzir. közvetlenül is lehetővé teszi közigazgatási bírság alkalmazását, továbbá a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.), amely a környezetvédelmi államigazgatási hatáskör mögöttes szabályrendszerét képezi, szintén tartalmaz a környezetvédelmi (közigazgatási) bírságra vonatkozó rendelkezéseket. A Kvt. 106. § (1) bekezdése alapján, aki jogszabályban, hatósági határozatban közvetlenül vagy közvetve a környezet védelmét szolgáló előírást megszeg, a jogsértő magatartás súlyához igazodó környezetvédelmi bírságot köteles fizetni.

A közigazgatási bírság alkalmazásakor a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.). A Szankció tv. egyfelől rögzíti a közigazgatási bírság alkalmazásának kereteit, a 9. § (3) bekezdés a) pontjában előírva, hogy a hatóság a környezetkárosodással járó jogsértést a fokozatosság mellőzésével, közigazgatási bírsággal sújtson figyelmeztetés helyett, másfelől a 10. § (2) bekezdésében megállapítja a közigazgatási bírság maximumát.

A jelenlegi gyakorlattól eltérve – mivel a környezetvédelmi bírság kiszabása a törvény, illetve a Korm. r. rendelkezésein, és nem az önkormányzat rendeletén alapul – lehetőség van az önkormányzati rendeletben meghatározottnál magasabb bírságtételek – megfelelő, a mérlegelés bemutatását is tartalmazó indokolás mellett történő – alkalmazására.

Felhívom a tisztelt Képviselő-testület figyelmét, hogy a rendelettervezet szövegét még nem küldtem meg a Kvt. 48. § (3) bekezdése szerinti szakmai véleményezésre a területileg illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek. Erre a tervezet második olvasatát érintő képviselői észrevételek, javaslatok figyelembevételével, az egységes testületi álláspont és „végleges” szövegváltozat kialakítását követően kerül sor.

Tisztelt Képviselő-testület!

Az előterjesztést előzetesen véleményezésre megküldtem a Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottságnak, valamint a Jogi és Ügyrendi Bizottságnak. A Bizottságok álláspontjáról a Képviselő-testületet a testületi ülésen tájékoztatom.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az alábbi határozati javaslatot fogadja el.

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület

- a) egyetért az előterjesztés 1. melléklete szerinti rendelettervezet szakmai tartalmával, szabályozási irányjaival,
- b) felkéri a jegyzőt, hogy az előterjesztés 1. melléklete szerinti rendelettervezetet – szükség szerint az elfogadott módosító javaslatokkal – a jogalkotásról szóló törvény, valamint a jogszabályszerkesztésről szóló miniszteri rendelet követelményeire tekintettel véglegesítse,
- c) felkéri a polgármestert, hogy a véglegesített rendelettervezetet véleményezésre küldje meg a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (3) bekezdése

szerint hatáskörrel rendelkező hatóságnak, valamint tájékoztatásul a szomszédos önkormányzatoknak,

- d) felkéri a polgármestert, hogy – a hatóság véleményének kézhezvételének függvényében – nyújtson be a rendelet elfogadására irányuló előterjesztést a Képviselő-testület következő ülésére.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2026. január 23.

dr. Bitskey Botond s. k.
jegyző

Láttam:

Kovács Gergely s. k.
polgármester

Mellékletek:

1. melléklet – rendeletervezet